

Motion till riksdagen

1989/90:Bo207

av Karin Wegestål m.fl. (s)

Tätorternas yttre miljö

Riksdagen har beslutat att prisregleringsavgifter på handelsgödsel (fr.o.m. budgetåret 1982/83) samt bekämpningsmedel (fr.o.m. budgetåret 1986/87) som ej tillkommer jordbruket, kollektivt skall återföras till respektive sektor. En av dessa sektorer som för närvarande erhåller restituerade avgiftsmedel är den som omfattar byggande och förvaltning av tätorternas offentliga grönområden, dvs. parker, trädgårdar i flerbostadshusområden, kyrkogårdar, idrotts- och friluftsområden m.m.

De återförda medlen, som mest 10,9 miljoner kronor för budgetåret 1987/88, har använts för att bygga upp forskning och utveckling samt rådgivning och information om den yttre miljön i våra tätorter.

I rapporten "En ny livsmedelspolitik" (Ds 1989:63) lämnas förslag om att jordbruket skall avregleras, vilket bl.a. skulle få till följd att de s.k. prisregleringsavgifterna tas bort. Konsekvenserna för sektorer utanför jordbrukets när avgifterna slopas har emellertid inte behandlats i rapporten. Borttagandet av nämnda avgifter, utan tillskott av andra medel, kommer att på ett drastiskt sätt förändra möjligheterna att bedriva forskning, rådgivning och informationsverksamhet avseende den yttre miljön i våra tätorter under 1990-talet.

Vad gäller området offentliga grönområden har uppbyggnaden av verksamheter i huvudsak skett i samarbete mellan MOVIMUM och Byggeforskningsrådet, dvs. inom ramen för bostadsdepartementets ansvarsområde. MOVIMUM beslöt 1982 att huvuddelen av de aktuella avgiftsmedlen skulle användas till forsknings- och utvecklingsarbete och fördelas av BFR efter samråd med MOVIMUM. BFR hade dessförinnan tillskjutit FoU-medel till detta område i storleksordningen 1,5 miljoner kronor/år räknat i 1981 års prinsnivå. Om inga andra medel ställs till förfogande när prisregleringsavgifterna avskaffas hotas hela den kompetensuppbyggnad kring tätorternas yttre miljö som ägt rum under snart 10 år.

Detta är särskilt allvarligt med tanke på den ökade betydelse som tillmäts den yttre miljön i våra tätorter, vilket ytterligare accentuerats av att snart 90 % av Sveriges befolkning lever i tätort. Närmiljön, dvs. parker och grönområden, utgör för dem den primära platsen för lek, idrott, motion, naturupplevelser och avkoppling.

Dessutom utgör de viktiga naturresurser i form av mark, vatten, växter och djur som vi måste hushålla med på ett förnuftigare sätt än hittills. För

detta krävs ökade kunskaper om och större förståelse för stadens ekologi, vilket kräver resurser för forskning, rådgivning och information.

Mot. 1989/90
Bo207

De verksamheter som direkt berörs av ett avskaffande av prisregleringsavgifterna är:

MOVIUM – Sekretariatet för den yttre miljön

MOVIUM är ett samarbetsorgan för intressenter av den yttre miljön i tätorter. Verksamheten startade den 1 juli 1980 och grundas på 3-åriga avtal mellan för närvarande följande intressenter: Kommunförbundet, Sveriges lantbruksuniversitet, SABO, HSB:s riksförbund, Riksbyggen, Hyresgästernas riksförbund, Svenska kyrkans kyrkogårdsdelegation samt Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund.

Nuvarande avtal omfattar perioden 1988-07-01–1991-06-30. Verksamhetens mål redovisas i ett särskilt handlingsprogram benämnt "Varje stad behöver en grön våg".

För bedrivande av forskning och utveckling, uppbyggnad av en rådgivningsverksamhet samt information har MOVIUM för närvarande ett årligt ramanslag på ca 2,1 milj. kr. Detta anslag, som kommer från restituerade prisregleringsavgifter, finansierar i dag 40 % av MOVIUM:s totala verksamhet och utgör en förutsättning för sekretariatets nuvarande aktivitet och bemanning.

BFR:s program "Grönområden i tätort"

BFR finansierade viss forskning inom detta område före 1982, men det var först i och med de restituerade prisregleringsavgifterna som det gavs möjlighet att långsiktigt bygga upp forskarmiljöer vid olika högskolor. Sedan 1982 har BFR förfogat över i genomsnitt 6 milj. kr/år av restituerade medel (exkl. anslagen till MOVIUM, som omväxlande utgått direkt från jordbruksdepartementet eller kanaliseras via BFR). Några egna statliga resurser har BFR inte satsat på detta område sedan avgiftsmedlen tillkom.

BFR och MOVIUM har gemensamt utarbetat ett program för forskning och utveckling om grönområden i tätort. I sin anslagsframställning 1990–91 samt plan för 1990–93 (G20:1989) uttrycker BFR oro för programmets genomförande på grund av att det inte finns en långsiktig finansiering.

I det fall prisregleringsavgifterna försvinner, utan att bostadsdepartementet ger anvisning om andra finansieringsmöjligheter, kommer detta i realiteten att betyda en drastisk reduktion av forskningsresurserna inom detta område.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning, rådgivning och information avseende tätorternas yttre miljö.

Stockholm den 19 januari 1990

Mot. 1989/90
Bo207

Karin Wegestål (s)

Margit Sandéhn (s)

Bengt Silfverstrand (s)

Anita Jönsson (s)

Gunnar Nilsson (s)